

ВИКОРИСТАННЯ КОРЕКЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРОЦЕСІ АДАПТИВНОГО
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Анна Дяченко

*Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського, м. Вінниця*

Анотація. У статті представлено результати дослідження щодо розробки технології корекції функціональних порушень постави дітей молодшого шкільного віку з послабленим зором. Технологія передбачає поділ на три етапи та містить цільові блоки різної спрямованості. Критерії ефективності технології – це зміни стану постави та результатів у тестових вправах на визначення координаційних здібностей.

Ключові слова: Адаптивне фізичне виховання, технологія, нозологія.

Abstract. The article presents the results of a study on developing a technology for correcting functional disorders of posture. Technology is developed for children of primary school age with impaired vision. The technology provides for the separation into three stages and contains target blocks of different orientation. Criteria for the effectiveness of technology are changes in the state of posture and results in test exercises for determining coordination abilities.

Key words: adaptive physical education, technology, nosology.

Постановка проблеми. Кожна держава відповідно наявного ступеню розвитку, пріоритетів, стратегій розбудови та можливостей (зокрема матеріальних) формує власну соціальну та економічну політику щодо захисту прав та інтересів осіб з інвалідністю (В. Кашуба, О. Юрченко, Т. Хабінець, 2017).

Стрімкий розвиток різного роду технологій в сучасному світі, нововведення у програмно-нормативній сфері спонукають освітан безперервно оновлювати зміст програм з фізичного виховання з урахуванням не лише сучасного, а й прогнозованого стану розвитку зазначеної галузі в рамках як адаптивного фізичного виховання (АФВ), так і інклюзивної освіти.

На даному етапі можливо відмітити активне використання засобів фізичного виховання у вирішенні завдань фізичної, психічної реабілітації та соціальної адаптації осіб з особливими потребами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує наявність значної кількості методичних підходів до організації АФВ школярів. Відмітимо роботи [1, 3–5], автори яких наголошують на важливості врахування індивідуальних особливостей розвитку моторики в залежності від нозологій.

Для розв'язання цього завдання, відмічає І. В. Хмельницька [5], на перше місце виходить добір методів і засобів, які дозволяють діагностувати особливості і ступінь рухових порушень. Так, в роботах вищезазначених авторів використано діагностичні комплекси комп'ютерного моніторингу моторики школярів з особливими потребами, які включають пакети прикладних програм «БіоВідео» та «Індивід».

Наступним вектором розробки, що належить до числа найактуальніших педагогічних проблем АФВ, являється регуляція ортоградної пози людини, оскільки, не можливо не відмітити, що експериментальні дослідження у сфері АФВ присвячені в основному вивченню методичних особливостей організації фізкультурно-оздоровчих заходів з врахуванням нозології та рівня фізичного стану дітей. В даному аспекті слід відзначити дисертаційне дослідження О. А. Юрченко [6], автором розроблена технологія корекції порушень просторової організації тіла дітей молодшого шкільного віку з послабленим зором.

Мета роботи – представити структуру та цільові блоки технології корекції функціональних порушень постави дітей молодшого шкільного віку з послабленим зором.

У процесі розробки технології корекції функціональних порушень постави дітей молодшого шкільного віку з особливими потребами були використані наступні **методи дослідження**: аналіз науково-методичної літератури та документальних матеріалів (медичних карт дітей), антропометрія, плантографія, фотометрія, біомеханічний відеокомп'ютерний аналіз статодинамічної постави школярів з використанням програм: «TORSO», «BIGFOOT» та «БіоВідео», педагогічні методи дослідження, методи математичної статистики.

Дослідження були проведені на базі кафедри кінезіології Національного університету фізичного виховання і спорту України, а також Самгородоцької спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату, Козятинського р-ну, Вінницької обласної ради в рамках трьох послідовних та взаємопов'язаних етапів, що забезпечили наступність у плануванні, одержанні, обробці, інтерпретації та поданні теоретичного та експериментального матеріалу.

Результати дослідження. Під час аналізу наукових джерел (Д. М. Маллаєв, 1992; Т. С. Смурова, 1998; А. Данків, 2000; Д. Силантьєв, 2000; К. Ярімбаш, 2000; А. Гета, 2000; Л. Ю. Харченко, 1999; Н. М. Мелентьєва, 2004; Л. А. Єракова, 2005) та проведення констатувального експерименту [2, 3], встановлено, що існує необхідність у вирішенні питань корекції та профілактики порушень постави дітей молодшого шкільного віку з різним ступенем порушення зору, які стосуються розробки технології корекції функціональних порушень постави молодших школярів з послабленим зором.

Розробка експериментальної технології будувалась на основних положеннях програми з фізичної культури, яка використовується у навчальному процесі спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату. Під час розробки технології

нами було використано методичні принципи та методи фізичного виховання (Л. П. Матвеев, 1991; Б. М. Шиян, 2008; Т. Ю. Круцевич, 2008), а також спеціальні принципи та методи АФВ (С. П. Євсєєв, 2007; Л. В. Шапкова, 2007; Р. В. Чудна, 2011) для даного контингенту осіб; нами враховано наукові здобутки у напрямку розробки та впровадження корегувальних заходів з дітьми з вадами зору (Л. Ю. Харченко, 1999; Н. М. Мелентьева, 2004; Л. А. Єракова, 2005 та інш.).

Розроблена технологія (рис. 1) передбачає поділ на три етапи, тривалість яких може варіюватись. Зокрема, корекційно-профілактична робота в рамках етапу «підтримуючий» може тривати і за «межами» шкільного навчального процесу, у червні – серпні, при умові попередньої належної підготовки дітей для самостійного виконання вправ та створення умов для використання комплексів вправ з розділу «самостійна робота».

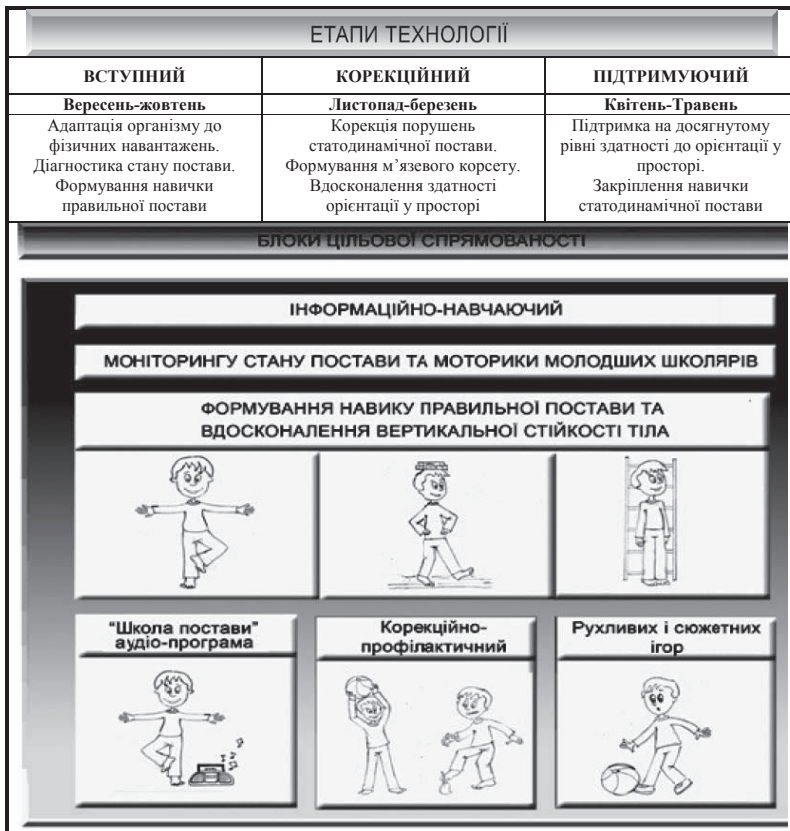

Рис. 1. Структура експериментальної технології корекції порушень постави дітей молодшого шкільного віку з послабленим зором

Технологія складається із таких блоків: інформаційно-навчаючого (теоретичного) блоку (частина блоку реалізована у аудіо-програмі «Школа постави»); моніторингу стану постави і моторики та корекційних блоків, згрупованих по спрямованості впливу: на формування навику правильної постави; удосконалення вертикальної стійкості тіла; корекції та профілактики порушень постави; блока рухливих і сюжетних ігор; блока комплексів вправ для зорового аналізатора (вправи даного блоку переважно були реалізовані під час виконання вправ для корекції порушень постави).

Розроблена технологія розрахована на застосування під час реалізації усіх форм АФВ: ранкової гімнастики, уроків фізичної культури, корекційних занять, фізкультхвилинок протягом дня, позакласних та позаурочних заходах з метою формування стійкого м'язового стереотипу «правильної» статодинамічної постави.

Критерії ефективності запропонованої технології – це результати біомеханічного аналізу стану постави та кінематичних характеристик у тестових вправах на визначення координаційних здібностей дітей з послабленим зором.

Висновки. Питання використання корекційних технологій у теорії та методиці АФВ школярів є актуальною педагогічною проблемою.

Технологія корекції функціональних порушень постави молодших школярів з послабленим зором повинна, базуючись на теоретичних положеннях АФВ, вирішувати як загальні (освітні, оздоровчі, виховні), так і специфічні (корекційні, компенсаторні, профілактичні, лікувально-відновлюючі тощо) завдання АФВ.

У той же час, безумовна основа реалізації корекційної технології у АФВ – це чітка структура її основних складових – цільових блоків, які формуються на основі систематизації даних щодо виявлених відхилень у показниках фізичного стану учня та особливостей його нозології.

Список використаних джерел:

1. Бондар О. М. Ефективність експериментальної технології розвитку координаційних здібностей дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху / О. М. Бондар, В. В. Джевага // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : [зб. наук. пр.]. – Київ, 2016. – Вип. 5(75)16. – С. 19–21.

2. Дяченко А. А. Морфо-биомеханические характеристики стопы слабовидящих детей младшего школьного возраста / А. А. Дяченко // Актуальні проблеми біомеханіки : зб. наук. ст. з галузі фіз. культури та спорту. – Чернігів, 2008. – Вип. 54 – С. 90–93.

3. Дяченко А. А. Корекція порушень постави дітей молодшого шкільного віку з пониженим зором засобами фізичного виховання : дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 / А. А. Дяченко. – Київ, 2010. – 190 с.

4. Кашуба В. Інноваційні підходи до корекції порушень постави слабобочуючих школярів у процесі фізичного виховання / Віталій Кашуба, Зіяд Хамаді Ахмад Насраллах, Хмельницька І. В. Комп'ютерні системи контролю моторики школярів 7–10 років з вадами слуху в програмуванні фізкультурно-оздоровчих занять : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / І. В. Хмельницька. – Київ, 2006. – 20 с.

5. Юрченко О. А. Корекція порушень просторової організації тіла дітей молодшого шкільного віку з послабленим зором у процесі фізичного виховання : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / О. А. Юрченко. – Київ, 2013. – 20 с.